

LOKAL HANDLINGSPLAN FOR VURDERING I OG AV GRUNNSKOLENE I INDRE FOSEN

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Skolebasert vurdering	4
2.1 Definisjon.....	4
2.2 Krav om forsvarlig system	4
2.3 Krav til gjennomføring	4
2.4 GJENNOMFØRING SKOLEBASERT VURDERING VED SKOLENE I INDRE FOSEN – 4-ÅRS- RULLERING – SETT I SAMMENHENG MED DEN FIREÅRIGE STYRINGSDIALOGEN	6
3. Ekstern skolevurdering	12
3.1 Gjennomføring av ekstern vurdering på skolene	12
4. Skolenes tilstandsrapporter	13
5. Fireårsplan for styringsdialogen	13
6. Kartlegging og oppfølging av kartlegging i skolene – tidlig innsats og intensiv opplæring	14
1. trinn	16
2. trinn	18
3. trinn	20
4. trinn	22
5. trinn	24
7. trinn	26
8. trinn	27
10. trinn	29
6.1 Anbefalte tester, hva testen måler og forslag tiltak	31
7. Kartlegging av det psykososiale miljøet ved skolen	33
8. Vurdering for læring	35
8.1 Bakgrunn	35
8.2 Hva dette betyr for skolene i Indre Fosen	35
9. Vedlegg.....	36
9.1 Eksempel på Fremtidsbilde	36
Tema: Vurdering for læring	36
9.2 Eksempel på Utviklingsplan	37
9.3 SOL – Systematisk Observasjon av Lesing	38
9.4 Hvordan skape et inkluderende klasserom	39
9.5 IMal.....	40
9.6 Pedagogisk analysemodell.....	40

1. Innledning

Denne lokale handlingsplanen for vurdering i og av grunnskolene i Indre Fosen er en handlingsplan som beskriver hvordan skolene skal

- jobbe med kartlegging og oppfølging av elevenes kunnskaper og ferdigheter,
- vurdere egen praksis
- lage tilstandsrapporter
- gjennomføre ekstern skolevurdering

Handlingsplanen setter fireårsplanen for styringsdialogen mellom politisk og utøvende nivå inn i en større sammenheng. Den skal også sikre at skoleeier har den nødvendige kontroll på at

- Skolene gjennomfører opplæring, kartlegginger og vurderinger i henhold til lovverket
- Skoleeier har nok og riktig informasjon til kunne vurdere om skolene gjennomfører i henhold til lovverket.

Denne lokale handlingsplanen skal evalueres årlig ute på skolene, og kan bygges ut etter hvert.

Skolene er pålagt å gjennomføre en lang rekke obligatoriske kartleggingsprøver og nasjonale prøver, undersøkelser om læringsmiljø og svømmeferdigheter, for å nevne noen. Skolene foretar også en del selvvalgte pedagogiske kartlegginger gjennom skoleløpet i skriving, lesing, regning, og grunnleggende ferdigheter. Hensikten med alle disse kartleggingene, er å sikre at elevene får en opplæring som er tilpasset deres behov, at elever som står i fare for å bli hengende etter får rask og riktig oppfølging gjennom tidlig innsats og intensiv opplæring (opplæringsloven §1-4). Den skal også sikre at elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringa får den tilrettelegging de har krav på i henhold til opplæringsloven kapittel 5. Skolene gjennomfører ikke kartlegginger, nasjonale prøver og undersøkelser av læringsmiljøet for å vise seg fram eller konkurrere med hverandre. Skolene gjør dette for å gi elevene en best mulig opplæring og et læringsmiljø som er tilpasset deres behov. For at kartleggingen skal ha denne effekten, må resultatene følges opp systematisk.

For å utvikle felles praksis ved alle skolene, er det fornuftig å beskrive hvordan kartleggingsarbeidet skal gjennomføres, og hvordan resultatene skal registreres og følges opp.

Årshjulet for kartlegging fra og med 1. trinn stiller krav til skolene om systematisk oppfølging av elevenes sosiale fungering. Dette er nærmere beskrevet i **vedlegg 6.3 «Hvordan skape et inkluderende klasserom»**. Det er to elevgrupper som de ansatte må være spesielt oppmerksomme på, for at de skal bli inkludert i skolemiljøet:

- De elevene som gjør lite av seg, hevder seg minimalt og er lite aggressive. Disse elevene har en høy risiko for å bli utestengt. De kjennetegnes ved at de produserer veldig lite på skolen, krever ingenting og får lite hjelp. Disse elevene trenger sosial støtte fra lærer flere ganger daglig.
- Elever i den andre enden av skalaen, med høy aggressiv atferd. Disse elevene har også høy risiko for å bli utestengt. De hører lite på andre og er egosentriske. Overfor slike elever må de voksne legge stor vekt på relasjonsbygging.
- etablere gode administrative system for den skolebaserte vurderingen
- innhente statistiske og andre opplysninger som trengs for å vurdere tilstanden og utviklingen innenfor opplæringen
- sørge for at nasjonale undersøkelser om motivasjon, trivsel, mobbing, elevmedvirkning, elevdemokrati og det fysiske miljøet blir gjennomført og fulgt opp lokalt

- sørge for at elevene deltar i de prøvene og undersøkelsene som fastsettes av departementet, og at reglene for fritak følges

2. Skolebasert vurdering

2.1 Definisjon

Skolebasert vurdering er skolens egen vurdering av organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen på skolen. Skolen skal vurdere i hvilken grad disse faktorene medvirker til at elevene når målene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet/annen godkjent læreplan. Skolen skal gjennomføre skolebasert/virksomhetsbasert vurdering jevnlig. ([Kapittel 2 i forskrift til opplæringslova](#))

2.2 Krav om forsvarlig system

- Skolelederne har ansvar for å gjennomføre vurderingen jevnlig.
- Skoleeier har ansvar for å se til at vurderingen blir gjennomført etter forutsetningene.
- Kommunestyret er den formelle skoleeieren for de offentlige grunnskolene i Indre Fosen.
- Kommunestyret har delegert til rådmannen å
 - Etablere gode administrative system for den skolebaserte vurderingen
 - Innhente statistiske og andre opplysninger som trengs for å vurdere tilstanden og utviklingen innenfor opplæringen
 - Sørge for at nasjonale undersøkelser om motivasjon, trivsel, mobbing, elevmedvirkning, elevdemokrati og det fysiske miljøet blir gjennomført og fulgt opp lokalt
 - Sørge for at elevene deltar i de prøvene og undersøkelsene som fastsettes av departementet, og at reglene for fritak følges
 - Sørge for at tiltak som tidlig innsats, intensiv opplæring og spesialundervisning blir gjennomført i henhold til lovverket

2.3 Krav til gjennomføring

	Rektors ansvar
1. Skolen skal velge tema for den skolebaserte vurderingen basert på bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket.	Sørge for at skolen vurderer om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen kan øke elevenes utbytte ut fra bredden av mål i læreplanverket
2. Skolen skal vurdere om endringer i organisering, tilrettelegging og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene i det valgte temaet.	Sørge for at skolen vurderer om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen kan øke elevenes måloppnåelse
3. Skolen skal følge opp de endringene som de kom fram til i den skolebaserte vurderingen.	Sørge for at skolen følger opp de endringene som skolen kom fram til i den skolebaserte vurderingen.
4. Skolen skal sørge for bred og representativ medvirkning i arbeidet med skolebasert vurdering.	Sørge for at det er bred og representativ medvirkning ved gjennomføringen av den skolebaserte vurderingen.

5. Skolen skal gjennomføre skolebasert vurdering jevnlig.	Sørge for at skolen gjennomfører skolebasert vurdering jevnlig i samsvar med kravene til innhold og gjennomføring av vurderingen.

2.4 GJENNOMFØRING SKOLEBASERT VURDERING VED SKOLENE I INDRE FOSEN – 4-ÅRS-RULLERING – SETT I SAMMENHENG MED DEN FIREÅRIGE STYRINGSDIALOGEN

ÅR 1				
FRIST	HVA	HVORDAN	ANSVARLIG	MERKNAD
1. februar	Oppvekstutvalget velger tema til tilstandsrapporten	Oppvekstutvalget drøfter tema de ønsker belyst i virksomhetenes tilstandsrapporter.	Oppvekstsjef	
1. mars	Gjennomføre Ståstedsanalyse	1. Innsamling av data inn i ståstedsanalyse i Udir.no • GSI • Elevundersøkelsen • Læringsresultater • Olweus-undersøkelsen	Rektor	Resultatet av ståstedsanalysen danner grunnlaget for skolens tilstandsrapport som skal ferdigstilles innen 1.april (se også fireårsplan for styringsdialogen)
		2. Drøfting av resultatene i personalet (OBS: Begrepsavklaring)	Rektor	
		3. Gjennomføre egenvurdering elektronisk	Hele personalet	
		4. Drøfte skolens egenvurdering og gjøre en vurdering av skolens styrker, svakheter, muligheter og trusler OBS: Se også resultatene opp imot utviklingsområde og utviklingsplanen fra år 3	Rektor	
		5. Konkluder med utviklingsområde(r) for skolen	Rektor	
	Lage «Fremtidsbilde» av utviklingsområdet	Involverte: skoleledelsen, lærere, assistenter, elevråd, FAU - Hvordan vil vi ha det? - Hvilke tegn kan vi se når vi har nådd målet? - Husk de 4 perspektivene: Elev, lærer, foreldre, skolen som organisasjon	Rektor	Vedlegg 1
	Innhente informasjon om «Nå-situasjonen»	Her må man bruke informasjonskilder som er relevant for utviklingsområdet. Dette kan være f.eks.	Rektor	

		Olweusundersøkelsene, foreldreundersøkelser, læringsresultater, etc. Eventuelt gjennomføre «Ekstern skolevurdering»		
	Utarbeide rapport om «Nå-situasjonen»	- Tegn på god praksis - Praksis som kan bli bedre	Rektor (ev. de eksterne skolevurdererne)	Vedlegg 2
	Utarbeide en utviklingsplan	- Hele personalet skal være involvert - Utviklingsområdet må spisses - Må inneholde milepæler - Spørsmål til arbeidet - o Hva skal vi gjøre mer av? - o Hva skal vi gjøre mindre av? - o Hva skal vi gjøre annerledes? - o Hva forventes av meg som lærer? - o Hva forventes av oss som team? - o Hva forventes av meg som leder? - o Hva forventes av meg som elev? - o Hvilke endringer i måten vi arbeider på er nødvendige dersom vi skal lykkes?	Rektor	Vedlegg 3
1. april	Ferdigstille skolens tilstandsrapport	Alle skolene utarbeider sine tilstandsrapporter i henhold til felles mal. Det skal bl.a. rapporteres på tema fastsatt av OU og utviklingsplanen fastsatt av den enkelte skole etter gjennomgang av ståstedsanalysen.	Rektor	Vedlegg 4
1. mai	Tilstandsrapporten behandles i OU	Virksomhetenes tilstandsrapporter presenteres av rektorene i eget temamøte i OU	Oppvekstsjef	
1. juli	Felles tilstandsrapport for skolene lages	Utkast til samlede tilstandsrapporter for barnehagene og skolene drøftes i OU. Styrere og rektorer deltar	Oppvekstsjef	
15. sept.	OU behandler tilstandsrapportene	OU fremmer forslag til tilstandsrapport med konklusjon og midtveisevaluering av satsingsområder for inneværende fireårsperiode.	Oppvekstsjef	
1. novemb.	Skoleeier behandler tilstandsrapportene	KST behandler tilstandsrapportene for barnehagene og grunnskolene i et temamøte om oppvekst. Konklusjon med	Oppvekstsjef	

		midtveisevaluering av satsingsområdene for inneværende fireårsperiode vedtas, samt utviklingsområder for den enkelte skole behandles.		
15. novemb.	Budsjett for kommende år	Vedtatte satsinger i oppvekstsektoren som har budsjettmessige konsekvenser innarbeides av rådmannen i forslaget til neste års budsjett	Oppvekstsjef	
25. novemb.	Budsjett	OU behandler budsjett for oppvekstsektoren	Oppvekstsjef	
15. desemb.	Vedtak budsjett	KST vedtar neste års budsjett	Rådmann	
ÅR 2				
FRIST	HVA	HVORDAN	ANSVARLIG	MERKNAD
Innen 30. juni	Evaluering	- Evaluere utviklingsplanen opp imot Fremtidsbildet - o Hva har vi klart? - o Hva må vi arbeide mer med? - o Må vi gjøre justeringer?	Rektor (med hele personalet)	Resultatet av evalueringen danner grunnlaget for skolens tilstandsrapport som skal ferdigstilles innen 15.september fra skolene (se også fireårsplan for styringsdialogen)
15. sept	Forslag til tilstandsrapport	OU fremmer forslag til tilstandsrapport for grunnskolene. Rektorene deltar	Oppvekstsjef	
1. novemb.	Skoleeiers behandling av tilstandsrapport	KST behandler tilstandsrapport for grunnskolene. Rektorene deltar	Oppvekstsjef	Obligatorisk etter opplæringsloven §13-10
15. novemb.	Budsjett	Vedtatte satsinger i oppvekstsektoren som har budsjettmessige konsekvenser innarbeides av rådmannen i forslaget til neste års budsjett.	Oppvekstsjef	
25.novemb.	Budsjett i OU	OU behandler budsjett for oppvekstsektoren	Oppvekstsjef	
15. desemb.	Vedtak budsjett	KST vedtar neste års budsjett	Rådmann	
ÅR 3				
FRIST	HVA	HVORDAN	ANSVARLIG	MERKNAD
1. februar	Oppvekstutvalget velger tema til tilstandsrapporten	Oppvekstutvalget drøfter tema de ønsker belyst i virksomhetenes tilstandsrapporter.	Oppvekstsjef	

Innen 1. mars	Gjennomføre Ståstedsanalyse	1. Innsamling av data inn i ståstedsanalyse i Udir.no a. GSI b. Elevundersøkelsen c. Læringsresultater d. Olweusundersøkelsen	Rektor	Resultatet av ståstedsanalysen danner grunnlaget for skolens tilstandsrapport som skal ferdigstilles innen 1.april (se også fireårsplan for styringsdialogen)
		2. Drøfting av resultatene i personalet (OBS: Begrepsavklaring)	Rektor	
		3. Gjennomføre egenvurdering elektronisk	Hele personalet	
		4. Drøfte skolens egenvurdering og gjøre en vurdering av skolens styrker, svakheter, muligheter og trusler OBS: Se også resultatene opp imot utviklingsområde og utviklingsplanen fra år 1	Rektor	
		5. Konkluder med utviklingsområde(r) for skolen	Rektor	
	Lage «Fremtidsbilde» av utviklingsområdet	Involverte: skoleledelsen, lærere, assistenter, elevråd, FAU - Hvordan vil vi ha det? - Hvilke tegn kan vi se når vi har nådd målet? - Husk de 4 perspektivene: Elev, lærer, foreldre, skolen som organisasjon	Rektor	Vedlegg 1
	Innhente informasjon om «Nå-situasjonen»	Her må man bruke informasjonskilder som er relevant for utviklingsområdet. Dette kan være f.eks. Olweusundersøkelsene, foreldreundersøkelser, læringsresultater, etc. Eventuelt gjennomføre «Ekstern skolevurdering»	Rektor	
	Utarbeide rapport om «Nå-situasjonen»	- Tegn på god praksis - Praksis som kan bli bedre	Rektor (ev. de eksterne skolevurdererne)	

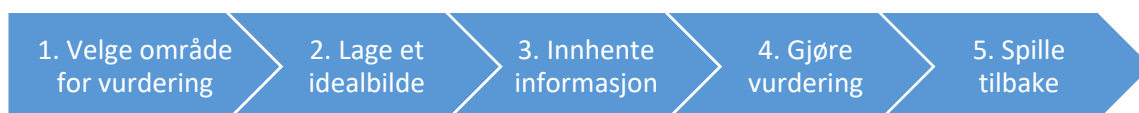
	Utarbeide en utviklingsplan	- Hele personalet skal være involvert - Utviklingsområdet må spisses - Må inneholde milepæler - Spørsmål til arbeidet - o Hva skal vi gjøre mer av? - o Hva skal vi gjøre mindre av? - o Hva skal vi gjøre annerledes? - o Hva forventes av meg som lærer? - o Hva forventes av oss som team? - o Hva forventes av meg som leder? - o Hva forventes av meg som elev? - o Hvilke endringer i måten vi arbeider på er nødvendige dersom vi skal lykkes?	Rektor	Vedlegg 2
1. april	Ferdigstille skolens tilstandsrapport	Alle skolene utarbeider sine tilstandsrapporter i henhold til felles mal. Det skal bl.a. rapporteres på tema fastsatt av OU og utviklingsplanen fastsatt av den enkelte skole etter gjennomgang av ståtedsanalysen.	Rektor	Vedlegg 4
1. mai	Tilstandsrapporten behandles i OU	Virksomhetenes tilstandsrapporter presenteres av rektorene i eget temamøte i OU	Oppvekstsjef	
1. juli	Felles tilstandsrapport for skolene lages	Utkast til samlede tilstandsrapporter for barnehagene og skolene drøftes i OU. Styrere og rektorer deltar	Oppvekstsjef	
15. sept.	OU behandler tilstandsrapportene	OU fremmer forslag til tilstandsrapport med - konklusjon og evaluering av satsingsområder for inneværende fireårsperiode - satsingsområder for neste fireårsperiode	Oppvekstsjef	
1. novemb.	Skoleeier behandler tilstandsrapportene	KST behandler tilstandsrapportene for barnehagene og grunnskolene i et temamøte om oppvekst. Konklusjon med midtveisevaluering av satsingsområdene for inneværende fireårsperiode vedtas, samt utviklingsområder for den enkelte skole behandles.	Oppvekstsjef	

15. novemb.	Budsjett for kommende år	Vedtatte satsinger i oppvekstsektoren som har budsjettmessige konsekvenser innarbeides av rådmannen i forslaget til neste års budsjett	Oppvekstsjef	
25. novemb.	Budsjett	OU behandler budsjett for oppvekstsektoren	Oppvekstsjef	
15. desemb.	Vedtak budsjett	KST vedtar neste års budsjett	Rådmann	
ÅR 4				
FRIST	HVA	HVORDAN	ANSVARLIG	MERKNAD
31.juni	Evaluering	- Evaluere utviklingsplanen opp imot Fremtidsbildet - o Hva har vi klart? - o Hva må vi arbeide mer med? - o Må vi gjøre justeringer?	Rektor (med hele personalet)	Resultatet av evalueringen danner grunnlaget for skolens tilstandsrapport som skal ferdigstilles innen 15.september fra skolene
1. juli	Økonomi- og handlingsplan	De vedtatte satsingsområdene fra KST sin behandling høsten år 3 innarbeides i økonomi og handlingsplan for neste fireårsperiode	Oppvekstsjef	
KOMMUNEVALG				
1. novemb.	Skolering av nye OU-medlemmer	Det gjennomføres skolering av alle folkevalgte etter kommunevalget	Rådmann	
1. novemb.	Tilstandsrapport for grunnskolen	KST behandler tilstandsrapport for grunnskolen Rektorene deltar	Oppvekstsjef	Obligatorisk etter opplæringsloven §13-10
15. novemb	Budsjett	Vedtatte satsinger i oppvekstsektoren som har budsjettmessige konsekvenser innarbeides i rådmannens forslag til neste års budsjett	Oppvekstsjef og rådmann	
25. novemb	Budsett	OU behandler budsjett for oppvekstsektoren	Oppvekstsjef	
15. desemb.	Budsjett	KST vedtar neste års budsjett	Rådmann	

3. Ekstern skolevurdering

Indre Fosen kommune er en del av samarbeidet på oppvekstsektoren i Fosen Regionråd gjennom OFO (Oppvekstforum Fosen). Målet for ekstern skolevurdering er en her-og-nå-vurdering av et område der skolen ser behov for utvikling, eller et område der skolen har utfordringer. Skolen velger tema for vurderingen på bakgrunn av en analyse av skolens utviklingsbehov. Alle skolene på Fosen skal foreta en vurdering hvert fjerde år. Se vedlegg kap 6.4 for en nærmere beskrivelse.

Modellen for ekstern skolevurdering består av fem trinn:

3.1 Gjennomføring av ekstern vurdering på skolene

1. Personalet informeres om at skolen skal ha ekstern vurdering
2. Når skolen får beskjed om at de skal ha ekstern vurdering, gjennomføres **ståstedsanalysen**, organisasjonsanalysen, og eventuelle andre analyseverktøy i god tid før vurderingsuka.
3. Dataene fra analysene behandles i personalet. På bakgrunn av dette, velger skolen vurderingstema i samråd med skolefaglig ansvarlig. Alternativt kan skoleeier velge felles vurderingstema for alle skolene i kommunen. Dersom skoleeier har valgt felles vurderingstema for sine skoler, lages idealbildet på bakgrunn av den enkelte skoles relevante informasjon fra ståstedsanalysen og andre analyser/egne planer.

Skolen velger fokusområde i samråd med den som er skolefaglig ansvarlig i kommunen.

Prinsipper for utvelgelsen er:

- Skoleeier sammen med rektor velger tema. Det er viktig at skolen får et eierforhold til det som skal vurderes.
 - Tema velges på bakgrunn av skoleeiers/skolens satsingsområder.
 - Tema velges på bakgrunn av felles satsing i kommunen/regionen når det gjelder utviklingsarbeid.
 - Ståstedsanalysen, eventuelt organisasjonsanalysen eller andre undersøkelser legges til grunn for valg av tema. Her må man også se sammenhengen med årshjulet for kartlegging av elevene og fireårsplanen for styringsdialogen.
4. Skolen får beskjed om hvem som skal være vurderere i god tid før vurderinga. Kontakt mellom skolen og vurdererparet opprettes i god tid, dvs. minst to måneder før vurderingsuka, slik at vurdererparet ev. kan veilede skolen ved gjennomføring av analysene.
 5. Vurdererparet oppretter kontakt med skolen, ev. besøker skolen, og forbereder vurderingsarbeidet minst to måneder før vurderingsuka. Det utarbeides kriterier og vurdererne velger hvilke metoder de vil bruke i vurderingen. Arbeidet med kriterier er viktig arbeid i prosessen. Kriterier/tegn på god praksis kallet et «idealbilde» av hvordan tilstanden skal være innen vurderingstemaet når de ønskelige målene er nådd.
 6. Idealbildets fire kriterier behandler det aktuelle vurderingstemaet ut fra et
 - Elevperspektiv
 - Lærerperspektiv
 - Organisasjons- og lederperspektiv
 - Foreldreperspektiv
 7. Vurdererne lager tidsplan for gjennomføringen.

8. Etterarbeid: Etter vurderingen blir det utarbeidet en *offentlig vurderingsrapport* med skolen sine sterke sider og utviklingsområder. Rapporten drøftes med rektor og legges fram for personalet, skoleeier, FAU og elevrådsrepresentant. Rapporten er offentlig og går til skoleeiernivået. Rapporten kan inngå i grunnlaget for tilstandsrapporten.
9. Vurdererne lager et vedlegg til rapporten med all innhentet informasjon fra intervjuer og observasjoner. Denne er ikke offentlig, men ment som dokumentasjon og beholdes av vurdererne.
10. Det er skoleledelsen i samarbeid med skoleeier som har ansvaret for oppfølging av skolens utviklingsområder.

4. Skolenes tilstandsrapporter

Som et ledd i Indre Fosen kommunes system for å oppfylle lovens og forskriftens krav til skolelederne og skoleeier, har kommunestyret bestemt at hver skole annet hvert år skal utarbeide en skriftlig rapport over tilstanden i skolen. I tilstandsrapporten skal skolen

- redegjøre for organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen
- gi en vurdering av hvorvidt arbeidsmåtene medvirker til å nå de målene som er fastsatt i Læreplanverket for kunnskapsløftet (LK06), opplæringsloven, forskrift til opplæringsloven og kommunens strategiske dokumenter.

Skolenes tilstandsrapporter skal bidra til

- økt refleksjon over eget arbeid
- kvalitetsheving i skolen
- at kommunen oppfyller kravene i forskrift til opplæringsloven kapittel 2
- at skoleeieren får tilstrekkelig kunnskap til å vurdere om opplæringen og skolens vurderinger blir gjennomført etter forutsetningene i lovverket.

Tilstandsrapportene fra de seks grunnskolene i Indre Fosen kommune danner grunnlaget for utarbeidelsen av kommunens tilstandsrapport om grunnskoleopplæringen samme år.

5. Fireårsplan for styringsdialogen

Fireårsplanen gjelder for en kommunestyreperiode, fra det nye kommunestyret (KST) er på plass høsten i år 4, til det velges nytt kommunestyre høsten i år 4. Hovedinnsatsen, med valg av satsingsområder og nye utviklingsmål for neste fireårsperiode, finner sted i år 3. Da har oppvekstutvalget (OU) og kommunestyret kommet så godt inn i sakene, at det er naturlig å stake ut kursen for neste fireårsperiode.

6. Kartlegging og oppfølging av kartlegging i skolene – tidlig innsats og intensiv opplæring

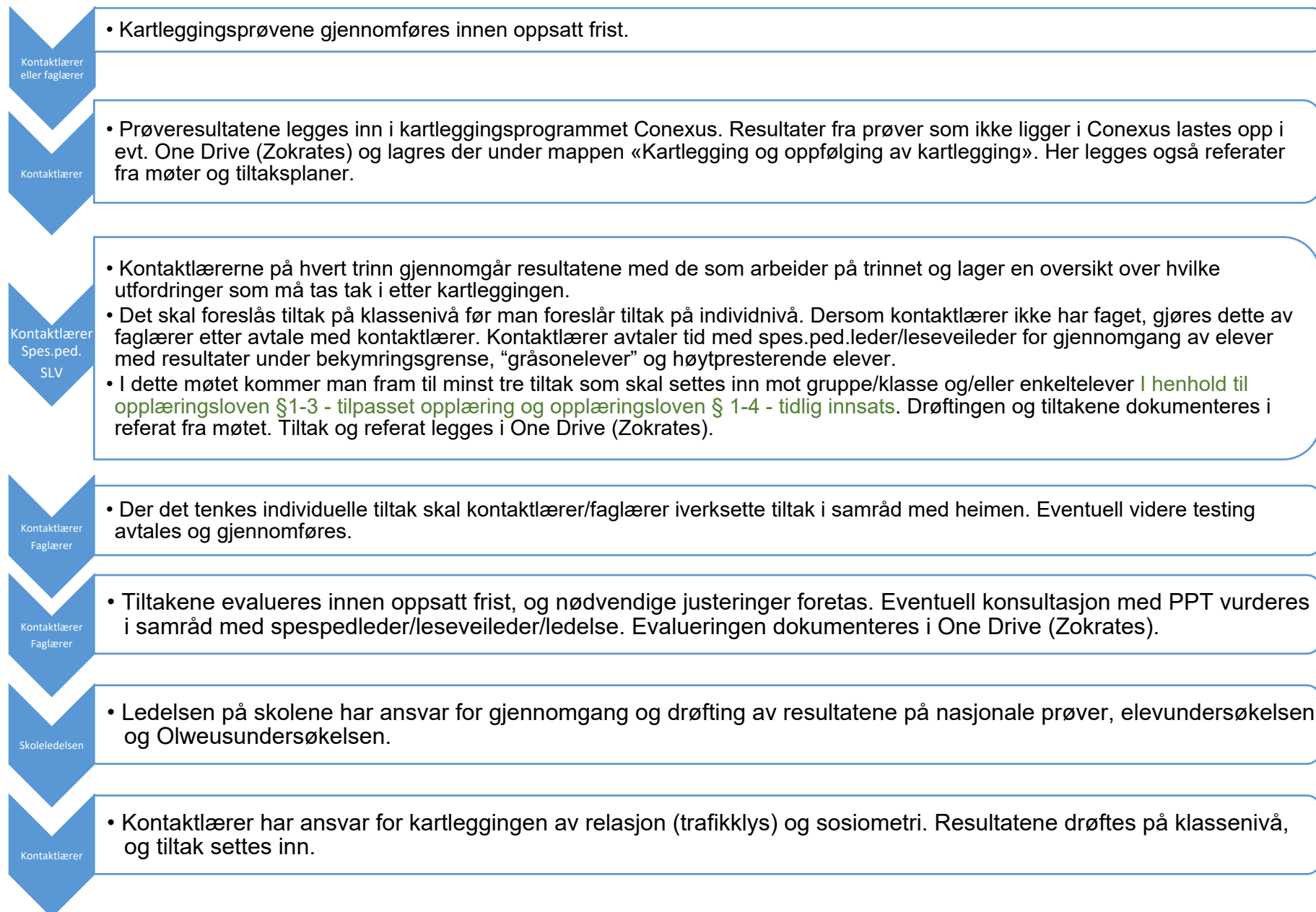
Skolens plikt til å tilby intensiv opplæring blir utløst når en elev står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning. Hvis en elev skårer under kritisk nivå på en kartleggingsprøve, tilsier dette at eleven må følges opp av skolen. Det er likevel viktig å poengtere at resultater fra kartleggingsprøver ikke alltid vil være egnet til å fange opp om en elev har behov for ekstra oppfølging. Hvis skolen legger for stor vekt på slike prøver, kan det føre til en uheldig vente-og-se-holdning som gjør at det går for lang tid før eleven får oppfølging. Skolen kan heller ikke vente på resultat fra en kommende kartleggingsprøve før de setter i gang intensiv opplæring dersom de ser at en elev står i fare for å bli hengende etter. ***Den aller viktigste kartleggingen er den daglige kontakten med hver enkelt elev, og vurderingen som hver enkelt lærer gjør gjennom den daglige dialogen.***

I opplæringslova §1-4 Tidlig innsats på 1. – 4. trinn står det:

På 1.-4. årstrinn skal skolen sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller rekning, raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd. Om omsynet til eleven sitt beste talar for det, kan den intensive opplæringa i ein kort periode givast som eineundervisning.

I skolene i Indre Fosen betyr dette at alle – uavhengig av den organiserte kartleggingen – skal sette i verk tiltak umiddelbart, så snart en elev står i fare for å bli hengende etter i skriving, regning og/eller lesing.

I tillegg til den daglige vurderingen, skal også skolene gjennomføre organisert kartlegging. En del av dem er lovpålagt, mens andre er kartleggingsverktøy skoleeier og skolene er enige om vil være formålstjenlige. Disse skal gjennomføres som følger:

1. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	IL-basis eller SOL (fordeles utover året) Bokstavkartlegging Skal gjennomføres med et passende verktøy. Imal, lesesenterets bokstavprøve Frivillig: KTI (bør tilpasses noe)	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Conexus. Prøver som ikke kan legges i Conexus lastes opp i Zokrates.	Conexus 1. oktober Drøfting/tiltak Innen utgangen av oktober	Etterarbeid og tiltak i henhold til flytskjema for gjennomføring og etterarbeid. IL-basis gjennomføres i flere etapper gjennom året. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas i forbindelse med ny kartlegging på våren. Tiltak gjennom intensiv opplæring iverksettes umiddelbart for de elevene som ligger under kritisk grense.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Team-/trinnmøter brukes. Alle trinn Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes. ped.leder deltar i prosessen. Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige elever ved ankomst og ellers i april hvert år frem til grunnleggende ferdighet er på plass. Kartlegging av relasjon. Bruk av «trafikklysmetoden», også ved å ta elevperspektivet. Gjennomføres først individuelt etterfulgt av drøfting på team. Referat fra teammøte lagres. Sosiometriske undersøkelser i forbindelse med elevsamtaler gjennomføres.
Vår	Udir Leseprøve regneprøve		Conexus 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas. i forbindelse med ny kartlegging om høsten. Tiltak gjennom intensiv opplæring iverksettes		

				umiddelbart for de elevene som ligger under kritisk grense.		
--	--	--	--	---	--	--

2. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Carlsten lese- og skriveprøve OL64 Mini SL1 (kan tas som et alternativ til Carlsten)	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Conexus.	Conexus 1. oktober Drøfting/tiltak Innen utgangen av oktober	Etterarbeid og tiltak i henhold til flytskjema for gjennomføring og etterarbeid. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas innen jul. Tiltak gjennom intensiv opplæring iverksettes umiddelbart for de elevene som ligger under kritisk grense.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Team-/trinnmøter brukes. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen.	Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige elever ved ankomst og ellers i april hvert år frem til grunnleggende ferdighet er på plass. Kartlegging av relasjon. Bruk av «trafikklysmetoden», også ved å ta elevperspektivet. Gjennomføres først individuelt etterfulgt av drøfting på team. Referat fra teammøte lagres. Sosiometriske undersøkelser i forbindelse med elevsamtaler gjennomføres.
Vår	Udir leseprøve regneprøve Carlsten lese- og skriveprøve (samme som høst for å måle utvikling) Frivillig: SOL		Conexus 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas i forbindelse med ny kartlegging til høsten. Tiltak gjennom intensiv opplæring iverksettes umiddelbart for de elevene som ligger under kritisk grense.	Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	

3. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Carlsten lese- og skriveprøve OL120 Mini SL2 kan tas som et supplement til Carlsten) Frivillig: Orkjedetesten	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Conexus. Prøver som ikke kan legges i Conexus lastes opp i Zokrates.	Conexus 1. oktober Drøfting/tiltak Innen utgangen av oktober	Etterarbeid og tiltak i henhold til flytskjema for gjennomføring og etterarbeid. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas innen jul. Tiltak gjennom intensiv opplæring iverksettes umiddelbart for de elevene som ligger under kritisk grense.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Team-/trinnmøter brukes. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen.	Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige elever ved ankomst og ellers i april hvert år frem til grunnleggende ferdighet er på plass. Kartlegging av relasjon. Bruk av «trafikklysmetoden», også ved å ta elevperspektivet. Gjennomføres først individuelt etterfulgt av drøfting på team. Referat fra teammøte lagres. Sosiometriske undersøkelser i forbindelse med elevsamtaler gjennomføres.
Vår	Udir leseprøve regneprøve engelskprøve Carlsten lese – og skriveprøve (samme prøve som tas om høsten for å måle utvikling) Frivillig: SOL Orkjedetesten		Conexus 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas i forbindelse med ny kartlegging til høsten. Tiltak gjennom intensiv opplæring iverksettes umiddelbart for de elevene som ligger under kritisk grense.	Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	

4. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetest Frivillig: M 3-prøven kartlegging i matematikk	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Conexus.	Conexus 1. oktober Drøfting/tiltak Innen utgangen av oktober	Etterarbeid og tiltak i henhold til flytskjema for gjennomføring og etterarbeid. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas innen jul. Tiltak gjennom intensiv opplæring iverksettes umiddelbart for de elevene som ligger under kritisk grense.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Team-/trinnmøter brukes. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen. Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige elever ved ankomst og ellers i april hvert år frem til grunnleggende ferdighet er på plass. Kartlegging av relasjon. Bruk av «trafikklysmetoden», også ved å ta elevperspektivet. Gjennomføres først individuelt etterfulgt av drøfting på team. Referat fra teammøte lagres. Sosiometriske undersøkelser i forbindelse med elevsamtaler gjennomføres.
Vår	Udir Svømming Carlsten lese – og skriveprøve (samme prøve som høsten for å måle utvikling) Ordkjedetest Udir : digitale ferdigheter Frivillig: SOL M 4 prøven	Prøver som ikke kan legges i Conexus lastes opp i Zokrates.	Conexus 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas i forbindelse med ny kartlegging til høsten Tiltak gjennom intensiv opplæring iverksettes umiddelbart for de elevene som ligger under kritisk grense.		

	kartlegging i matematikk					
--	--------------------------	--	--	--	--	--

5. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Udir Nasjonal prøve i lesing regning engelsk Ordkjedetesten	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Conexus. Prøver som ikke kan legges i Conexus samles i en perm med resultater på klassenivå.	Conexus 20. okt Drøfting/tiltak før jul	Nasjonale prøver analyseres på trinn/team ved hjelp av analyseverktøy i PAS. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas før vinterferien. Nasjonale prøver skal tas opp på skolenivå med gjennomgang og drøfting i personalet. Nasjonale prøver tas opp på rektornivå og i OU. Etterarbeid etter ordkjedetesten etter de flytskjema for gjennomføring og oppfølging.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid og for gjennomgang i personalet. Dokumenteres i referat. Ledelsen Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen. Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år. Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige elever ved ankomst og ellers i april hvert år frem til grunnleggende ferdighet er på plass. Kartlegging av relasjon. Bruk av «trafikklysmetoden», også ved å ta elevperspektivet. Gjennomføres først individuelt etterfulgt av drøfting på team. Referat fra teammøte lagres. Sosiometriske undersøkelse i forbindelse med elevsamtaler gjennomføres.
Vår	Ordkjedetest <i>Frivillig:</i> SOL M5-prøven <i>i regning</i> Carlsten lese- og skriveprøve		Conexus 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas i forbindelse med kartlegging til høsten.		

6. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetesten	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Conexus.	Gjennomføres før høstferien. Drøfting/tiltak innen utgangen av oktober.	Etterarbeid og tiltak i henhold til flyskjema for gjennomføring og etterarbeid. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas i forbindelse med kartlegging til våren.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Fortrinnsvis team/trinnmøte brukes Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år. Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige elever ved ankomst og ellers i april hvert år frem til grunnleggende ferdighet er på plass.
Vår	Carlsten lese- og skriveprøve (samme som høstprøven for å måle utvikling) Ordkjedetesten (samme som høstprøven for å måle utvikling) Frivillig: SOL	Prøver som ikke kan legges i Conexs lastes opp i Zokrates	Conexus Carlsten og ordkjede før 1. mai. M –prøven før skoleslutt. Drøfting/tiltak Carlsten/ordkjede før skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas i forbindelse med ny kartlegging til høsten.	Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Kartlegging av relasjon. Bruk av «trafikklysmetoden», også ved å ta elevperspektivet. Gjennomføres først individuelt etterfulgt av drøfting på team. Referat fra teammøte lagres. Sosiometriske undersøkelser i forbindelse med elevsamtaler gjennomføres.

7. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	M6 prøven (regning) eller Udir: Læringsstøttende prøve i regning Carlsten lese- og skriveprøve (samme prøve som høsten for å måle utvikling) Ordkjedetesten	Kontaktlærer eller faglærer gjennom-fører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Conexus. Prøver som ikke kan legges i Conexus lastes opp i Zokrates	M6 prøven eller læringsstøttende prøve gjennom-føres før 15. september. Drøfting innen utgangen av september. Carlsten og ordkjede innen høstferien. Drøfting/tiltak innen 15. november Conexus Innen 20. oktober.	Etterarbeid og tiltak i henhold til flytskjema for gjennomføring og etterarbeid. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas innen jul.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen. Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år. Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige elever ved ankomst og ellers i april hvert år frem til grunnleggende ferdighet er på plass. Kartlegging av relasjon. Bruk av «trafikklysmetoden», også ved å ta elevperspektivet. Gjennomføres først individuelt etterfulgt av drøfting på team. Referat fra teammøte lagres. Sosiometriske undersøkelse i forbindelse med elevsamtaler gjennomføres.
Vår	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetesten M7 prøven i regning Frivillig: SOL Udir svømming		Conexus 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår.		

8. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Udir nasjonal prøve i lesing regning engelsk	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Conexus. Prøver som ikke kan legges i Conexus samles i en perm med resultater på klassenivå.	Conexus 20. oktober Drøfting/tiltak Før jul	Prøveresultatet analyseres ved hjelp av analyseverktøy i PAS Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas før vinterferien. Nasjonale prøver skal tas opp på skolenivå med gjennomgang og drøfting i personalet. Nasjonale prøver tas opp på rektornivå og i OU.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid, og for gjennomgang i personalet. Dokumenteres i referat. Ledelsen Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen. Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/ trinnmøtet.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år. Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige elever ved ankomst og ellers i april hvert år frem til grunnleggende ferdighet er på plass. Kartlegging av relasjon. Bruk av «trafikklysmetoden», også ved å ta elevperspektivet. Gjennomføres først individuell etterfulgt av drøfting på team. Referat fra teammøte lagres. Sosiometriske undersøkelse i forbindelse med elevsamtaler gjennomføres.
Vår	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetest Udir læringsstøttende prøve i digitale ferdigheter Frivillig: SOL		Conexus 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas i forbindelse med kartlegging neste skoleår.		

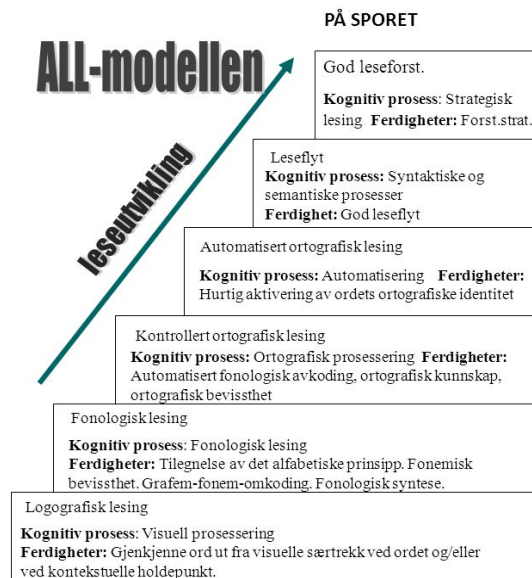
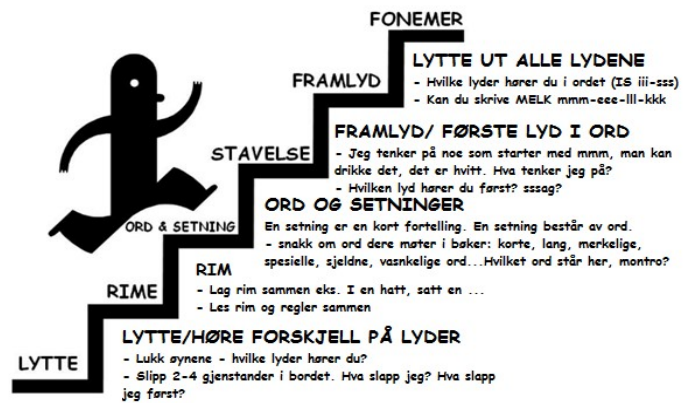
9. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Udir Nasjonal prøve i lesing regning	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Conexus. Prøver som ikke kan legges i Conexus samles i en perm med resultater på klassenivå.	Conexus 20. oktober Drøfting/tiltak Før jul	Nasjonale prøver analyseres ved hjelp av analyseverktøyet i PAS. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas før vinterferien. Nasjonale prøver skal tas opp på skolenivå med gjennomgang og drøfting i personalet. Nasjonale prøver tas opp på rektornivå og i OU.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid, og for gjennomgang i personalet. Dokumenteres i referat. Ledelsen Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen. Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år. Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige elever ved ankomst og ellers i april hvert år frem til grunnleggende ferdighet er på plass. Kartlegging av relasjon. Bruk av «trafikklysmetoden», også ved å ta elevperspektivet. Gjennomføres først individuelt etterfulgt av drøfting på team. Referat fra teammøte lagres. Sosiometriske undersøkelse i forbindelse med elevsamtaler gjennomføres.
Vår	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetest Frivillig: SOL		Conexus 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår.		

10. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
	Frivillig Karakterstøttende prøver i ulike fag Frivillig: SOL Udir Svømming Obligatorisk: Avsluttende eksamen	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Conexus. Prøver som ikke kan legges i Conexus samles i en perm med resultater på klassenivå.	Conexus Svømming legges inn innen 1. mai	Karakterstøttende prøver vurderes av faglærer.	Faglærer/kontaktlærer Standpunktkarakterer føres i Visma	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år. Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk for minoritetsspråklige elever ved ankomst og ellers i april hvert år frem til grunnleggende ferdighet er på plass. Kartlegging av relasjon. Bruk av «trafikklysmetoden», også ved å ta elevperspektivet. Gjennomføres først individuelt etterfulgt av drøfting på team. Referat fra teammøte lagres. Sosiometriske undersøkelse i forbindelse med elevsamtaler gjennomføres.

LESEKLAR

Bygger på Stenberg og Spear-Swerling's Off track-modell

6.1 Anbefalte tester, hva testen måler og forslag tiltak

Anbefalte tester	Hva testen måler	Forslag til tiltak
IL-Basis	Fonologisk bevissthet, lytteforståelse	Jørgen Frost: språkleker - Langsom bokstavprogresjon, jobbe lenge med bokstaver som er lette å lytte ut og automatisere de først - Teste videre ved bekymring
KTI – kontrollert tegneiakttakelse.	KTI er et materiale som brukes til bedømming av førsteklasingers forutsetninger for å motta og bearbeide språklige kunnskaper. Metoden baserer seg på vurdering av spesifikke tegneoppgaver	Jobbe med grunnleggende begreper og språklig forståelse. Trene på blyantgrep, fokus, kunne ta imot beskjed/instruks og oppgavebevissthet.
Bokstavkartlegging IMal eller lesesenterets bokstavprøve	Bokstavkunnskap, lydbevissthet	Ekstra fokus/trening på bokstav/lyd Repetisjon Imal Aski Raski Jul til Jul/lesekurs
2.-10. trinn: Carlsten for klassetrinnet med diktat og bokstavkunnskap	Viser lesehastighet, innholdsoppfatning, rettskriving og om eleven kan alfabetet.	Videre testing ved bekymring Tips til tiltak: Når skriftspråket blir utfordrende
Ordkjedetesten, 3.-10. trinn	Viser om ordlesing er godt nok automatisert og om eleven dermed har oppnådd ortografisk ordgjenkjenning. Testen er standardisert for elever på 3.-10. trinn.	Teste videre ved bekymring
M-Prøven, 2. – 10. trinn	Kartlegging av måloppnåelse i matematikkfaget både for enkeltelev og for klassen	Tilrettelegg undervisningen med utgangspunkt i resultatene, for enkeltelever, grupper eller hele klassen.
Ol 64 Mini SL1	OL64 – ordleseprøve der man kartlegger elevenes grunnleggende leseutvikling på 2. trinn. Prøven gir informasjon om elevenes funksjonelle bokstavferdigheter og ortografiske kunnskaper. Norsk Psykologisk forlag. MiniSL1 – setningsleseprøve for 2. trinn fra Norsk Dysleksiforskning i Stavanger	Se veiledningsboka til testene
OL 120 Mini SL2	Ordleseprøve der man kartlegger elevenes grunnleggende leseutvikling på 3. trinn. Prøven gir informasjon om elevenes funksjonelle bokstavferdigheter og ortografiske kunnskaper. Norsk Psykologisk forlag. Setningsleseprøve for 3. trinn fra Norsk Dysleksiforskning i Stavanger	Se veiledningsboka til testene

Språk 6-16 Enkeltelever	Fonologisk minnekapasitet, ordkunnskap, grammatikkferdighet, fonologisk bevissthet	Be alltid om sjekk av syn og hørsel ved dårlig resultat. Jobb med både begreper og fonologisk bevissthetstrening parallelt med daglig repetert lesing av korte, lydrette ord i små tekster samt bokstavtrening. Elever som strever bør få daglige treningsøkter på 25- 30 min. Mange gode tips til intensiv trening i heftet: «Ny start» fra Lesesenteret. Evt. drøfte med PPT.
LOGOS Enkeltelever	Sjekker Logos kartlegger leseferdigheter og diagnostiserer dysleksi.	Utfra testresultatene foreslås skreddersydde tiltak.
20 spørsmål om språkferdighet Enkeltelever	«20 spørsmål» er et observasjonsskjema som brukes til kartlegging av språkferdighetene til elever i grunnskolen.	Se i sammenheng med Språk 6-16 og drøft med spesped/PPT
SOL	Systematisk observasjon av lesing. Et observasjonsprogram for 1.-10. trinn utviklet av Gjesdal kommune.	
Udir: kartleggingsprøver og Nasjonale Prøver.	Leseprøvene er obligatoriske på 1.-3. trinn. Regneprøvene er obligatoriske på 2. trinn. Digitale ferdigheter fokuserer på å tilegne seg og behandle informasjon, produsere og bearbeide, kommunisere og vise digital dømmekraft. Udir kartlegging av læringsutbytte i svømming 1.-4. årstrinn. Læringsstøttende prøver: regning og digitale ferdigheter Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggende norsk Nasjonale prøver: 5. trinn: lesing, regning og engelsk 8. trinn: lesing, regning og engelsk 9. trinn: lesing og regning	Se Conexus for elever under bekymringsgrensen. Se Lærerveiledninger for oppfølging-tilgjengelig i PAS
«Trafikklys»	Sjekke lærer/elev-relasjon	

7. Kartlegging av det psykososiale miljøet ved skolen

Elevene sitt skolemiljø er regulert gjennom opplæringslovens §9A. Denne skal ivareta elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, læring og trivsel. Skolene skal ha nulltoleranse for krenkelser som mobbing, vold, trakassering og diskriminering, og skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helse, miljøet og tryggheten til elevene. I henhold til §9A-4 har alle som arbeider på skolen plikt til å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, samt gripe inn mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom dette er mulig. I aktivitetsplikten ligger plikt til å varsle rektor når det foreligger mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Ved en slik mistanke, skal skolen snarest undersøke saken. Dersom en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for at eleven igjen får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder dersom en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen skal sørge for at involverte elever blir hørt, og elevenes beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens arbeid. Rektor har ansvaret for at skolen følger aktivitetsplikten og opplæringslovens kap.9 for øvrig (lovdata.no).

Alle skolene i Indre Fosen har innført Olweusprogrammet mot mobbing og antisosial atferd som tiltaksprogram i forhold til det psykososiale miljøet ved skolene. Hovedformålet med programmet er å forebygge mobbing og skape et trygt og godt skolemiljø for alle, samt redusere eksisterende mobbeproblemer. Olweusprogrammet innehar et kvalitetssikringssystem som sikrer at skolene ivaretar kravet om å arbeide kontinuerlig og systematisk iht. opplæringslovens §9A-3 (<http://uni.no/nb/uni-helse/rkbv-vest/olweusprogrammet-system-for-kvalitetssikring/>). Som en del av kvalitetssikringssystemet skal alle skoler gjennomføre Olweus spørreundersøkelse fra 4.-10. trinn hver høst. Denne kartlegger omfanget av mobbing blant elevene, hvilke ulike former for mobbing som forekommer samt holdninger til mobbing generelt. Resultatene av denne må ses i sammenheng med Elevundersøkelsen som sier noe om blant annet trivsel, læring og trygt miljø.

I tillegg til at rektor har det overordnede ansvaret for skolemiljøarbeidet, er det på alle skolene egne ressurspersoner som til sammen skal sørge for at innholdet i kvalitetssikringssystemet innen Olweus ivaretas. Ressurspersonene skal også være pådrivere for Olweusarbeidet på egen skole samt delta på kommunale nettverkssamlinger. De kan også inngå i skolens øvrige støttesystem i arbeidet med 9A-saker.

Indre Fosen kommune ved PPT, har en 20 % stilling til kommunal Olweusinstruktør. Denne har et overordnet koordineringsansvar for skolene og skal se til at skolene i Indre Fosen ivaretar Olweusprogrammets kvalitetssikringssystem. Instruktøren har ansvar for opplæring i Olweusprogrammet av nytilsatte samt å drive det lokale nettverket med alle ressurspersonene fra kommunens grunnskoler. Den kommunale instruktøren har tilgang til resultatene fra Olweus spørreundersøkelse, og kan bistå skolene med tolking av resultater og utarbeiding av tiltak.

Gjennom deltakelse i Fosennettverket, har skolene i Indre Fosen fått kompetanseheving på bl.a. temaene relasjoner, trygghetssirkelen, arbeid med følelseshåndtering i skolen og pedagogisk analyse. Alt dette henger tett sammen med skolens arbeid med det psykososiale miljøet og kunnskapen må tas aktivt i bruk i alle ledd i aktivitetsplikten med *å følge med, gripe inn, varsle, undersøke, sette inn tiltak og dokumentere*.

ÅRSPLAN FOR OLWEUSARBEIDET INDRE FOSEN

HVA:	NÅR:	ANSVAR:
Introduksjonskurs for nyansatte	August-sept.	Kommunal Olweusinstruktør
Nasjonal fagdag og instruktørsamling, Bergen	Oktober	Olweusgruppen, Bergen
Lokal nettverkssamling (nøkkelpersoner/instruktører)	Oktober/november (etter samlinga i Bergen)	Kommunal Olweusinstruktør
Olweusundersøkelsen gjennomføres	Mellom høstferie og jul	Rektor og ressurspersonene på skolene
Revisjon av kvalitetssikringssystemet på den enkelte skole gjennomføres.	Før skoleårets slutt til jul og sommer hvert år	Rektor og ressurspersonene på skolene
Resultatene drøftes internt på skolene av rektor/skoleledelse og ressurspersoner. Tiltak og satsingsområder foreslås. Kommunal instruktør kan bistå i dette arbeidet ved behov.	Så fort resultatene er klare	Rektor og ressurspersonene på skolene
Resultatene av Olweusundersøkelsen gjennomgås i personalgruppene på skolene: -tiltak og satsingsområder presenteres, drøftes og vedtas.	Fortløpende etter at undersøkelsen er gjennomført	Rektor og ressurspersonene på skolen
Resultatene av Olweusundersøkelsen gjennomgås i SU	Første SU-møte etter at undersøkelsen er ferdig	Rektor
Resultatene av Olweusundersøkelsen presenteres for FAU og på foreldremøter	Første FAU- og foreldremøte etter at undersøkelsen er ferdig	Rektor
Sammenfattet resultat av Olweusundersøkelsen presenteres for kommunalt oppvekstutvalg	Våren	Kommunal Olweusinstruktør
Regional instruktørsamling, Trondheim	April	Olweusgruppen, Bergen
Lokal nettverkssamling (nøkkelpersoner/instruktører)	Mai	Kommunal Olweusinstruktør

8. Vurdering for læring

8.1 Bakgrunn

Kapittel 3 i Forskrift til Opplæringslova legger føringer for vurdering i grunnskolen. Alle elever har

- Rett til undervisvurdering
- Rett til sluttvurdering
- Rett til dokumentasjon av opplæringen

Det er skoleeiers ansvar å se til at elevenes rett til vurdering blir ivaretatt.

Det er særlig fire prinsipper som er sentrale for å få til en læringsfremmende undervisvurdering. Disse fire prinsippene er forskningsbaserte og en del av forskrift til opplæringsloven.

1. **Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem.**
2. **Elevene skal få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen.**
3. **Elevene skal få råd om hvordan de kan forbedre seg.**
4. **Elevene skal være involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling.**

Undervisvurdering i grunnskolen er all vurdering fra 1. trinn og fram til standpunktvurdering på ungdomstrinnet. Gjennom undervisvurderingen får lærere og elever informasjon om den faglige utviklingen. Når vurderingsinformasjonen brukes til å fremme læring og tilpasse opplæringen, kalles det *vurdering for læring*.

8.2 Hva dette betyr for skolene i Indre Fosen

1 Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som forventes av dem

Dette løses ved at lærerne bruker kompetansemål som er «oversatt» til læringsmål for elevene. Disse kommuniseres muntlig og skriftlig (arbeidsplan). Lærerne bruker kriterier og kjennetegn på måloppnåelse der det er hensiktsmessig. Det er også vanlig med sosiale læringsmål på arbeidsplanen. Arbeidsplanen er hovedkommunikasjonen med heimen i det ukentlige arbeidet.

2 Elevene skal få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen.

Dette gjøre løpende i alle læresituasjoner. Elevene sjekker seg selv i forhold til læringsmål, og det brukes også kameratvurdering der det er naturlig. Læreren gir innspill til elevene når det gjelder hvor de ligger an i forhold til mål for læringsarbeidet, og gir råd om/utfordrer elevene når det gjelder hvordan de skal komme videre i læringsarbeidet. Lærerne bruker i hovedsak tre sjekkemetoder når det gjelder å skaffe seg oversikt over elevenes kompetanse. Det er skriftlige arbeider av ulik karakter, dialog med elevene og observasjon.

3 Elevene skal få råd om hvordan de kan forbedre seg

Lærerne våre gir anerkjennelse for arbeid, prestasjon og/eller innsats og spesifikk informasjon om hvordan eleven kan forbedre arbeidet. Elevene setter pris på tilbakemeldinger som er tidsriktig, det vil si at den kan brukes her og nå og at eleven forstår innholdet og ser en mening med det. Lærerne skal gi råd og veiledning både på oppgavenivå, prosessnivå og når det gjelder elevens selvregulering.

4 Elevene skal være involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling

Skolene etterstreber at elevene er delaktige i å planlegge eget læringsarbeid både når det gjelder valg av arbeidsform, kriterier, vurderingsform og utvikling. Å la elevene slippe til – og la elevene trene egenvurdering er viktig.

9. Vedlegg

9.1 Eksempel på Fremtidsbilde

Tema: Vurdering for læring

Kvalitetsområder	Tegn på god praksis
Elevperspektiv Elevene har utbytte av vurderingen	• Elevene vet hva de skal lære • Elevene vet hva de skal vurderes ut fra • Elevene gjør seg nytte av tilbakemelding på arbeidet sitt • Elevene er motivert for å forbedre egen læring
Lærerperspektiv Lærerne tydeliggjør læringsmål for elevene	• Lærerne bruker vurdering for å stimulere til læring • Lærerne gir begrunnede og konstruktive tilbakemeldinger til elevene • Vurdering av elevene har fokus på det positive • Lærerne gir elevene trening i å vurdere sitt eget arbeid og utvikling
Foreldreperspektiv Foreldrene kjenner skolens vurderingspraksis	• Foreldrene kjenner læringsmålene • Foreldrene vet hvordan de kan bidra til å stimulere elevene i læringsarbeidet • Foreldrene følger med i tilbakemeldingene elevene får • Vurdering er et tema i utviklingssamtalen mellom lærer, elev og foreldre
Skolen som organisasjon Skolen legger vekt på å utvikle bruken av vurdering som redskap for læring	• De tilsatte har felles forståelse av vurdering • Personalet har høy bevissthet om hvordan en gir elevene læringsfremmende tilbakemeldinger • Vurdering inngår som en naturlig del av elevenes læringsarbeid på alle trinn • Ledelsen legger til rette for systematisk erfaringsutveksling og refleksjon rundt vurderingspraksis ved skolen

9.2 Eksempel på Utviklingsplan

UTVIKLINGSOMRÅDE	RESULTATMÅL	PRIORITERTE TILTAK	NÅR SKAL TILTAKENE GJENNOMFØRES	DOKUMENTASJON AV ENDRINGER	ANSVARLIG
Skolen er en lærende organisasjon	Tydelig pedagogisk ledelse som følger opp klare vedtak	Lage tydelige systemer innenfor utviklingsområdene	System ferdig høsten 2017	Det blir gjort klare vedtak på skolen Vedtak blir fulgt opp lojalt	Ledelse Lærere Foreldre
Klasseledelse/lærermøter	Klasseledelse	Utvikle felles retningslinjer for god klasseledelse	Starte høsten 2017 – ferdig våren 2018	Pedagogene som er inne i klasserommet er likestilte	Ledelse og lærere
Vurdering for læring	Skolen drøfter vurderingspraksis og «Vurdering for læring»	Lærerne setter opp kriterier for fag	Start høsten 2017. Evaluering våren 2018 System ferdig vår 2019	Elevene kjenner kriteriene Elevene får underveisvurdering Elevene får være aktive i vurderingsarbeidet	Rektor Lærerne
Skolen bruker resultat fra kartlegging og prøver i det daglige arbeidet med hver enkelt elev	Skolen har innarbeidet system for oppfølging av kartlegging og prøver Årshjul	Skolen kartlegger elevenes forutsetninger og gir utfordringer i tråd med elevenes evner og forutsetninger Lage årshjul for prøver og evaluering	Start høsten 2017 Evaluering våren 2018 og våren 2019 System ferdig våren 2017	Lærerne bruker resultater i planlegging av ny undervisning	Rektor Lærerne

Skolen kan gjerne lage enda mer spissede tiltak for gjennomføringen. Dette gjør arbeidet evalueringen enda bedre.

9.3 SOL – Systematisk Observasjon av Lesing

I tillegg til kartleggingsprøvene omtalt på de foregående sidene, kan alle elever «soles», og resultatene skal fortløpende legges inn i Conexus Engage.

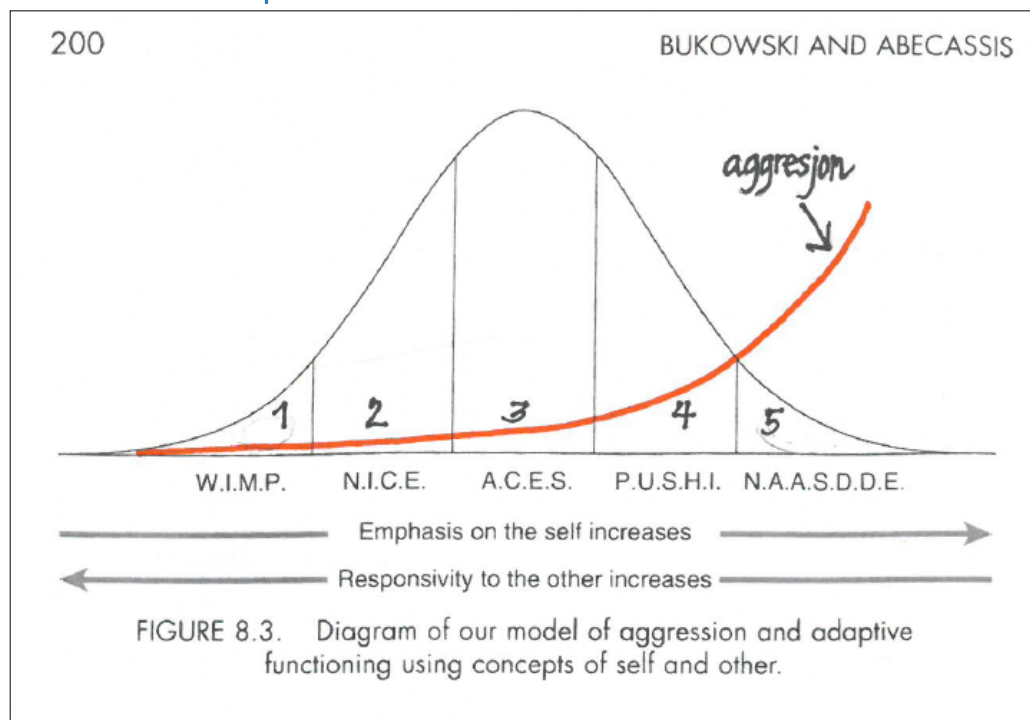
SOL står for Systematisk Observasjon av Lesing, og er et observasjonsprogram utviklet av Gjesdal kommune. Formålet med SOL er å gi lærerne bredere informasjon, og sette deres observasjoner i system. SOL beskriver presise, gjenkjennelige kjennetegn, og er et godt utgangspunkt for å tilpasse undervisning og opplegg.

Figuren viser de ti stadiene i elevenes leseopplæring:

1. Før-alfabetisk lesing
2. Begynnende alfabetisk lesing
3. Tidlig fonologisk lesing
4. Automatisert fonologisk lesing
5. Tidlig ortografisk lesing
6. Automatisert ordgjenkjenning
7. Økt automatisering og leseflyt
8. Strategisk lesing
9. Bevisst strategisk lesing
10. Voksen litterær lesing

9.4 Hvordan skape et inkluderende klasserom

Bukowski og Abecassis (2007): Modell for inkludering. Brukt av Pål Roland i forelesninger om hvordan vi forstår og håndterer ulike typer utfordrende atferd.

Elevene kan inndeles i fem grupper, gruppe 1 til venstre og gruppe 5 til høyre i figuren. Aggresjonsnivået er lavt til venstre i figuren, stiger svakt gjennom gruppe 2 og 3, før det stiger bratt i gruppe 4 og 5. Selvhevdelse øker jo lenger til høyre i figuren man kommer. Følsomhet overfor andre øker mot venstre i figuren. Elever med størst risiko for skjevutvikling befinner seg i gruppe 1 og 5. Kjennetegn ved elevgruppene og mulige tiltak er beskrevet nedenfor.

Gruppe 1

Elevene i gruppe 1 er lite aggressive, hevder seg selv minimalt og tilpasser seg omgivelsene. De har høy risiko for å bli utestengt. De kjennetegnes ved at de produserer veldig lite på skolen. De krever ingenting og får lite hjelp. Utgjør ca. 5 prosent av elevene.

Tiltak:

- Læreren bør oppsøke disse elevene 2-3 ganger daglig, og ha et system på dette. Ut i fra forskning vet vi at dette betyr veldig mye. Sosial støtte virker stressdempende.
- Disse elevene må lære å bli mer selvhevdende og lære å si fra selv.
- Det må jobbes med vennenettverk. Elevene i denne gruppa tar ikke kontakt selv, de må få hjelp til dette.

Gruppe 2

Lik den første, men disse elevene hevder seg selv mere enn de i den første gruppa. De har lav risiko – de klarer seg godt. Utgjør rundt 15 prosent av elevene.

Gruppe 3

Dette er suksessgruppa. Disse elevene klarer seg best. De er ikke aggressive, balanserer mellom å hevde seg selv og ta igjen.

Gruppe 4

Elevene i gruppe 4 er såkalte gråsone-elever. De kan ha aggressive tendenser, hører mindre på andre, hevder seg selv mer. De har usikre vennerett. Utgjør rundt 15 prosent av elevene.

Tiltak: Disse elevene krever voksne som er gode med barn og har god kontroll.

Gruppe 5

Elevene i gruppe 5 har høy aggressiv atferd, hører lite på andre og er egosentriske. Dette er høyrisikoelever. Utgjør ca. 5 prosent av elevene.

Tiltak:

- Lærerne (de voksne) må legge stor vekt på å bygge relasjoner til disse elevene, prate med dem og bruke tid på dem.
- Det må stilles tydelige krav, aggressiv atferd må avlæres.
- En mulig måte å bygge relasjoner på, er å være fysisk aktiv sammen med dem.
- Lærerne (de voksne) må hjelpe dem inn i vennerettverk

Elevene i gruppene 1 og 5 har høy grad av risiko for å bli utestengt, skårer høyt på desperasjon, er mer frustrert, har skoleproblematikk og dårlig vennerettverk. Elevene i gruppe 1 skylder på seg selv, går innover. Elevene i gruppe 5 skylder på de andre, går utover.

9.5 IMal

- 10/10-19 – Bente Hammer er forespurt om å komme med innspill her

9.6 Pedagogisk analysemodell

Vi i Indre Fosen PPT har siden høsten 2018 - etter opplæring i pedagogisk analyse av Jarl Sandhaug fra Statped og deltakelse på fagdager om pedagogisk analyse i Fosennettverket v/Thomas Nordahl, tilbudt bruk av pedagogisk analyse i vårt veiledningsarbeid i skoler og barnehager i Indre Fosen kommune, i saker der vi har ansett denne arbeidsformen som nyttig. Virksomhetene begynner etter hvert å bli kjent med denne måten å arbeide på, og poengterer at de opplever arbeidet som systematisk og oversiktlig.

PPT kommer til å fortsette å bruke pedagogisk analyse, og ser på dette som en svært fruktbar arbeidsmetode. Etter litt prøving og feiling, er vi nå mye raskere i gang med selve analysearbeidet, da problemstillingen i større grad er utarbeidet av skolene på forhånd. Det blir da en mindre tidkrevende prosess for alle involverte, og vi kommer hurtigere i gang med å prøve ut tiltak. Se utdraget under for en kort intro til selve modellen. (LP-modell=pedagogisk analyse)

"Arbeidet med LP-modellen bygger på en grunnleggende forståelse av at all atferd (handlinger/kommunikasjon) må forstås i lys av de sosiale systemene hvor dette foregår. Systemperspektivet i LP-modellen blir konkretisert gjennom de tre perspektivene kontekst, aktør og individ, og sammenhenger mellom disse. Individperspektivet handler om individuelle egenskaper og forutsetninger, aktørperspektivet dreier seg om individenes intensjoner og motiver for valg de tar og handlinger de utfører. Kontekstuell perspektiv omfatter ulike forhold i læringsmiljøet som har betydning for det som foregår, herunder klasseledelse, relasjoner mellom lærer og elever og mellom elevene i klassen. (Nordahl, 2012). Ved å ha fokus på disse tre perspektivene i analyse av en utfordring, vil lærerne få en bedre forståelse av sammenhenger

mellom forhold som bidrar til å opprettholde problemet på ulike nivåer, for eksempel sammenheng mellom klasseledelse (kontekst), elevers motivasjon og innsats (aktør) og enkeltelevers evnemessige forutsetninger (individ). Å ha systemfokus på utfordringer innebærer å være mer opptatt av sammenhenger, relasjoner og prosesser, og mindre opptatt av lineære årsaksforklaringer. Relasjoner og prosesser kan lærere selv bidra til å påvirke og endre. Individuelle egenskaper og forutsetninger hos elevene kan være viktig å forstå, men vanskelig å gjøre noe med for lærer. Selv om en ADHD-diagnose kan være en årsak til elevens uro, vil det alltid være flere andre faktorer som bidrar til å forstå utfordringene slik de viser seg i skolen. " (Pedagogisk analyse av Torunn Tinnesand, Kapittel 3 i boka Rom for læring (2013) - læringsmiljøsenteret.no)